

FIX

Maarten Geraerts
Stad Genk, afdeling Veiligheid
13 mei 2025

Opgroeien

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
1. Inleiding: maak kennis met de praktijk	3
2. Praktijkbeschrijving	4
2.1 De aanleiding: probleem- en vraagstelling	4
2.2 Voor wie: doelgroep	5
2.3 Wat wil je bereiken: doelen	6
2.4 Uitgangspunten van je praktijk	7
2.5 Opbouw van je praktijk	9
2.6 Inhoud van het aanbod: concrete werkwijze, materialen en links	12
2.7 Verwante praktijken	12
3. Onderbouwing	13
3.1 Theoretisch kader	13
3.2 Argumenten op basis van onderzoek	16
4. Voorwaarden voor uitvoering	17
4.1 Competente medewerkers	17
4.2 Kwaliteitsbewaking	19
4.3 Ruimte en infrastructuur	19
4.4 Kostprijs	19
4.5 Overdracht en implementatie	20
5. Bronnen	21
6. Contactgegevens	22

1. Inleiding: maak kennis met de praktijk

“Geniet van het feit dat je jong bent, het is de mooiste tijd van je leven!”

Een huizenhoog cliché waar voor heel wat mensen een kern van waarheid in zit. Helaas is dat niet voor iedereen het geval. Sommige jongeren in onze samenleving zoeken de grenzen op en gaan soms ook over die grens. Wat er dan volgt, is voor heel wat jongeren en gezinnen een achtbaan van maatregelen en diensten die hun pad kruisen.

Vandaar dat Stad Genk een antwoord wil bieden op de vraagstukken die zich stellen binnen het thema jeugddelinquentie. Die intentie vertaalde zich in ‘FIX’, Focus op een Integrale ketenaanpak, waar de ‘X’ staat voor het kruispunt van info en samenwerking tussen intersectorale partners.

FIX is een aanpak op maat van jongeren om, via een multidisciplinaire ketenaanpak, de delinquente spiraal van een jongere te doorbreken en recidive te voorkomen. In eerste instantie willen we het welzijn van de jongere verhogen en in tweede instantie de leefbaarheid in de wijk verbeteren.

Bij voorkeur doorlopen jongeren het proces op vrijwillige basis. Het is de bedoeling jongeren zoveel mogelijk te betrekken bij het proces, hen te wijzen op hun verantwoordelijkheid en hun eigen mogelijkheden en krachten zoveel mogelijk aan te spreken. Het decreet jeugddelinquentie voorziet de mogelijkheid om ketenaanpak op te leggen in een gedwongen kader. Toch streven we naar een vrijwillige deelname van jongeren en hun context aan een traject binnen FIX. Op die manier houden we een spreekwoordelijke stok achter de deur in de aanmelding en ondersteuning van jongeren die feiten plegen.

Voor de ontwikkeling van het proefproject dat FIX is, hebben we ons onder andere gebaseerd op de ervaringen die er al waren binnen KOMPAS+ (Antwerpen). Vanuit die wetenschap hebben we een aantal aanpassingen gedaan en zijn we tot een gedragen aanpak gekomen. Concreet willen we via de ketenaanpak komen tot een doeltreffende afstemming tussen diensten en organisaties op het snijvlak van welzijn, zorg en veiligheid. Door relevantie informatie uit te wisselen en de verschillende acties voor de jongeren en hun gezin af te stemmen, willen we een aantal hindernissen wegwerken die zich stellen op het vlak van jeugddelinquentie. Denk bijvoorbeeld aan het bewaken van zorgcontinuïteit, de overgang tussen minder- en meerderjarigheid en een vast aanspreekpunt voor jongeren en gezinnen.

Het voornaamste instrument van FIX is ‘de casusregisseur’. Die casusregisseur staat in contact met de ketenpartners en stelt samen met jongeren en hun netwerk een plan op. Ook bewaakt de casusregisseur de belangen van iedereen rond de tafel.

Met die aanpak willen we jongeren weer de regie geven over de keuzes die ze maken. FIX start vaak in de moeilijkste periode van hun nog jonge leven. Het is net daarom van essentieel belang dat jongeren actief deelnemen aan dit traject. De samenleving moet grenzen stellen aan delinquent gedrag, maar we zijn als maatschappij ook verplicht om zowel daders, als slachtoffers, als ouders en jongeren perspectief te kunnen geven.

2. Praktijkbeschrijving

2.1 De aanleiding: probleem- en vraagstelling

Als centrumstad, met net geen 67.000 inwoners, heeft Genk te kampen met een aantal opvallende problematieken die we ook in andere, grotere steden opmerken. Bijna 1 op de 4 Genkse kinderen (24,2%) wordt geboren in een kansarm gezin, 17,3% van de jongeren verlaat de schoolbanken zonder diploma¹. Daardoor vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt (9% werkloosheid) met als gevolg dat er ook weinig toekomstperspectief is. In combinatie met een vaak complexe gezinssituatie zorgt dat ervoor dat een aantal van die jongeren in aanraking komt met politie en justitie.

Aan de hand van gesprekken met diverse partners en de beeldvorming die daaruit voortvloeit, merken we dat de leeftijd van jongeren die feiten plegen (ernstige overlast, maar ook criminele feiten) daalt. Vroeginterventie is daarin een belangrijke factor. We moeten voorkomen dat jeugdige delinquenten uitgroeien tot hardnekkige veelplegers. De veldwerkers hebben een goed zicht op wat er zich in de wijken afspeelt. Sterker nog, ze kunnen bijna voorspellen welke jongeren een hoger risico lopen om in de criminaliteitscijfers terecht te komen. Vaak zitten de professionals in de wijken met de handen in het haar als het gaat over die jongeren. Elke organisatie probeert al het mogelijke te doen, maar de afstemming op casusniveau is niet altijd mogelijk.

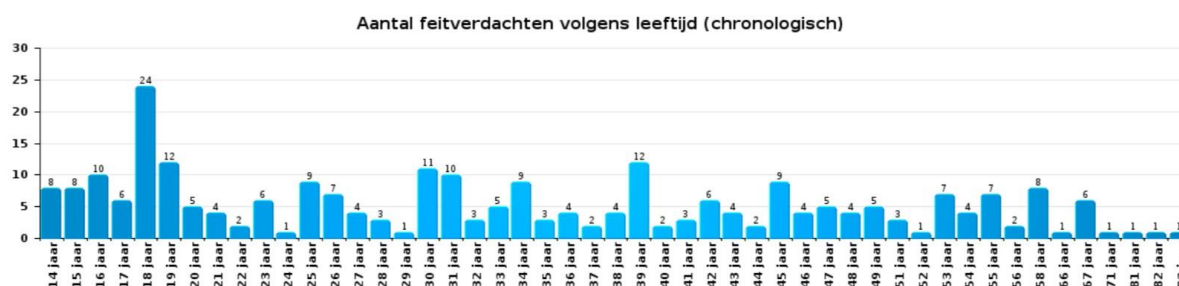
De criminaliteitscijfers² bevestigden de bevindingen uit de gesprekken met onze partners. In de cijfers van 2019 bij de opstart van FIX, zien we dat Genk qua misdrijven (81,6 op 1.000 inwoners) boven het Limburgse (54,5/1.000) en Vlaamse gemiddelde (65,3/1.000) zit.

Als we dieper inzoomen op die criminaliteitscijfers², komen we tot de vaststelling dat jongeren een opmerkelijke rol spelen. Bij misdrijven tegen de lichamelijke integriteit zien we een beperkt percentage (8,2%) als we de scope beperken tot de minderjarigen. Wanneer we de jongeren tot 25 jaar erbij nemen, komen we al aan 36,7%. Hetzelfde verhaal bij diefstal en afpersing. De minderjarigen zijn verantwoordelijk voor 12,7% van de misdrijven. Bij een ruimere blik tot 25 jaar, komen we aan een percentage van 48,2%. Het meest in het oog springende cijfer vinden we terug binnen de categorie 'drugs'. Bij de minderjarigen zien we dat we aan een cijfer komen van bijna 3,9%. Als we de cijfers bekijken van de jongeren tot 25 jaar, dan komen we aan een percentage van 63,6%.

Genk

2019

Diefstal en afpersing

¹ Genk in cijfers, 2019 – Genk.incijfers.be

² Criminaliteitsstatistiekten federale politie – provincies.incijfers.be – zone CARMA – Genk, 2019

In een aantal situaties waarbij er sprake is van jeugddelinquentie, zien we dat er een onevenwicht is tussen verschillende levensdomeinen bij de jongeren en/of hun context. Bijvoorbeeld: een alleenstaande ouder met een tekort aan financiële slagkracht in combinatie met middelengebruik bij de jongere, maakt dat er een grotere kans is op de ontwikkeling van delinquent gedrag. Uiteraard hoeft dat niet altijd het geval te zijn. Maar uit de signalen bij de partners uit het werkveld stellen we vast dat die disbalans frequent aanwezig is bij jeugddelinquenten.

Op het terrein van jeugdhulp zijn heel wat actoren actief met elk hun eigen opdracht en finaliteit. Je zou veronderstellen dat er afstemming is tussen de partners. Het gaat tenslotte om dezelfde jongeren. Toch blijkt dat in de praktijk niet altijd een realistische verwachting. Het is niet evident om een jeugdwerker en magistraat aan eenzelfde tafel te krijgen en openlijk te laten spreken over bepaalde casussen. Wel is het mogelijk om een kader te creëren en afspraken te maken rond infodeling en verwachtingen naar elkaar als organisatie. Het besef dat het niet altijd mogelijk is om op eigen houtje een succesvolle afloop te realiseren in een bepaalde situatie, is een eerste stap in de opzet van een ketenaanpak.

Vaak kiest men voor een integrale aanpak, van huisvesting, vrije tijd tot werk en middelengebruik. Alle levensdomeinen worden in rekening gebracht. Daarbovenop probeert iedere organisatie vanuit haar eigen perspectief iets bij te brengen aan de situatie. In heel wat gevallen loopt dat ook goed en is er geen extra afstemming nodig. Maar wanneer de problematiek complexer wordt en er gedurende het traject breuken ontstaan in de hulpverleningstrajecten of opeenvolging van maatregelen, is er mogelijk meer nood aan regie.

2.2 Voor wie: doelgroep

Een groot aandeel van de mensen die in aanraking komen met politie in verband met drugs, diefstal en afpersing doet dat al op jonge leeftijd. Vandaar dat we er expliciet voor gekozen hebben om ons te richten op jongeren tussen 12 jaar en 25 jaar die feiten plegen. We springen zorgvuldig om met de inzet van de ketenaanpak. We willen ook niet elk feit benaderen via FIX. Vanuit de keten kiezen we ervoor om jongeren die een eerste feit plegen niet uit te sluiten voor een traject. We houden dan wel rekening met de zwaarte van de feiten (bijv. terrorisme). Het operationele team maakt de afweging.

De ondergrens ligt op 12 jaar, aangezien we tijdens gesprekken met professionals in de wijken merkten dat er in het preventieve luik een aantal stappen ontbraken. Veldwerkers geven aan dat ze vaak met de handen in het haar zitten wanneer ze jongeren tussen 12 en 15 jaar zien afglijden. Wat begint met een GAS-boete, kan escaleren in zwaardere feiten. Daarom kozen we ervoor om het aanbod van FIX mogelijk te maken voor die jonge profielen. Belangrijke kanttekening is wel dat de aanmelding van die categorie jongeren een andere aanpak vergt. De ouderlijke invloed is in die situaties vaak nog meer bepalend om al dan niet gebruik te maken van een bepaald aanbod. Ouderbetrokkenheid lijkt bij minderjarigen evident, maar ook bij 18-plussers streven we ernaar om de ouders bij het traject te betrekken. In de praktijk zien we dat ouders of een van de ouders vaker ontbreken. Zowel bij meerder- als bij minderjarigen is dat een vaststelling.

De bovengrens van 25 jaar is ook niet zomaar gekozen. Uit cijfers van de politie blijkt dat er een stijgende curve is in feitverdachten tot die leeftijd. Ook binnen de populatie van jongeren bij onze partners, merken we dat er vaker jongeren opduiken die op 'latere' leeftijd nog altijd dezelfde problematieken ervaren als toen ze minderjarig waren. Als we dan teruggaan in hun levensweg, blijkt een traject binnen jeugdhulp frequent voor te komen. Vooral door aanmeldingen vanuit detentie zien we dat aangemelde jongeren met een leeftijd tot 25 jaar een soortgelijk profiel hebben als jongeren die feiten plegen in de minderjarigheid.

Niet alleen de leeftijd heeft zijn grenzen, ook geografisch hebben we ervoor gekozen om ons te beperken tot de jongeren die op het Genkse grondgebied verblijven of toch in ieder geval een zeer sterke link hebben met Genk. Doordat onze capaciteit beperkt is, moeten we zorgvuldig kiezen welke trajecten we opstarten binnen FIX.

Buiten het feit dat we rekening houden met bovengenoemde afbakening van de doelgroep, hebben we geen specifieke exclusiecriteria. Middelengebruik, verstandelijke beperking, psychische kwetsbaarheid ... zijn thema's die we regelmatig zien opduiken binnen de dossiers. Ook voor die jongeren wegen we af om al dan niet een traject op te starten binnen FIX. Als we naar de huidige caseload kijken, zien we dat ongeveer twee derde van de jongeren binnen FIX een traject heeft gekend binnen de jeugdhulp.

2.3 Wat wil je bereiken: doelen

In eerste instantie heeft FIX als doel om de delinquente spiraal bij Genkse jongeren tussen de 12 en 25 jaar te doorbreken. Het is een doelstelling die ambitieus en vaag is tegelijkertijd. Delinquent gedrag stoppen is ons ultieme doel, maar de weg ernaartoe verschilt per jongere. Vandaar dat we onze ambitie vertalen in een aantal subdoelen:

- **Een zorgnetwerk installeren en verstevigen met het oog op zorgcontinuïteit**
Vanuit de casusregie bekijken we de situatie van de jongere. We inventariseren wie er al betrokken is. Dat kunnen professionele partners zijn, maar ook informele partners nemen we in dit overzicht mee. Bijvoorbeeld: familie, vrienden, de voetbaltrainer ...
Door in een vroegtijdig stadium alle belanghebbenden te betrekken, vergroten we de kans op een duurzaam vervolg van het traject van de jongere. Ook na alle professionele trajecten zoeken we naar steunfiguren die de jongere en zijn context kunnen blijven ondersteunen.
- **De jongere en zijn netwerk intensief betrekken**
Transparantie is essentieel in het traject dat de jongere aflegt samen met zijn netwerk. De casusregisseur waakt erover dat alle genomen stappen afgestemd zijn met de jongeren. Ook de signalen van de jongere naar het netwerk passeren via de casusregisseur. Dat netwerk bestaat uit zowel informele als formele partners. Ouders, broers, burens, hulpverleners en andere professionals kunnen deel uitmaken van het netwerk van de jongere.
- **Delinquent gedrag voorkomen en perspectief bieden binnen de verschillende levensdomeinen**
Delinquent gedrag stoppen is een omvangrijke en complexe doelstelling. Door een integrale benadering trachten we die doelstelling op te knippen en te verdelen over de verschillende levensdomeinen. Het is daarom dat we alle levensdomeinen onder de loep nemen in het plan van aanpak. Zo zijn bijvoorbeeld structuur en vrijetijdsbesteding even belangrijk als het afbetalingsplan van de schuldenregeling. De levensdomeinen zoals we die binnen FIX hanteren zijn: vrije tijd, gezinscontext, werk/onderwijs, huisvesting, financiën, middelengebruik en (mentale) gezondheid.

- **Een intensieve samenwerking waarborgen tussen diensten die actief zijn op het snijvlak veiligheid, zorg en welzijn**
De trajecten die we opstarten binnen FIX kennen vaak een onevenwicht op verschillende levensdomeinen. Om dat evenwicht te herstellen kunnen we via de ketenaanpak een beroep doen op de expertise van de actoren uit die verschillende levensdomeinen. Op verschillende niveaus binnen de ketenaanpak kunnen we via de verschillende overlegstructuren en registratiesystemen de acties op elkaar afstemmen.
- **Het onveiligheidsgevoel in de wijken verkleinen en de leefbaarheid vergroten**
Door middel van de ketenaanpak willen we jongeren ondersteunen om niet meer te kiezen voor criminaliteit. Onrechtstreeks heeft dat ook invloed op de leefbaarheid in de Genkse wijken. Dat er minder feiten gepleegd worden heeft mogelijk een positief effect op het onveiligheidsgevoel dat aanwezig zou kunnen zijn. Daarnaast willen we jongeren motiveren om zich actief in te zetten in hun buurt en hun steentje bij te dragen aan de leefbaarheid van hun wijk. Jongeren doen bijvoorbeeld hun gemeenschapsdienst in het buurthuis, en blijven zich achteraf ook inzetten als vrijwilliger.

2.4 Uitgangspunten van je praktijk

Delinquentie bij een jongere doorbreken heeft een grotere impact dan alleen een bepaald gedrag stoppen. Uiteraard is ons doel een gedragsverandering te bekomen waarbij criminele feiten plegen niet meer centraal staat. **Succeservaringen, eigenwaarde en zelfvertrouwen** (her)activeren zijn bij die jongeren cruciaal.

Jongere centraal

We geloven sterk in de context van de jongeren en betrekken die zoveel mogelijk. Toch gaat onze aandacht in de eerste plaats naar de jongeren. Door hen centraal te stellen, zorgen we ervoor dat ze zich meer betrokken voelen in het traject dat we lopen. We maken hen eigenaar van de situatie.

De jongeren hebben altijd zeggenschap over de manier waarop we hun context betrekken. Wanneer er ook in de context sprake is van een onevenwicht op een of meerdere levensdomeinen kan de casusregisseur ook daar op inzetten. We betrekken in die situaties dan ook vaak de partners die expertise hebben op het vlak van contextbegeleiding en opvoedingsondersteuning.

Op maat

Ook naargelang de context waarin de criminele feiten gepleegd werden, is de aanpak verschillend. Wanneer jongeren op individuele basis overgaan tot delinquent gedrag, focust FIX op het individu en zijn of haar directe context. Wanneer er sprake is van meerdere betrokkenen bij een bepaald feit, krijgt de omkadering binnen onze ketenaanpak een extra dimensie. Groepsdynamiek maakt dan essentieel deel uit van het traject. Wat is of was de positie van jongeren binnen een bepaalde groep? Wat is hun invloed? Hoe beïnvloedbaar is de jongere? ... Veel vragen, waar niet altijd direct een antwoord op is. In de mate van het mogelijke geven we dan ook extra aandacht aan de verhoudingen die er zijn binnen die groep van jongeren.

Beeldvorming/leefbaarheid

Indirect is er ook een effect op een groter gedeelte van de samenleving. Onveiligheidsgevoelens maken in sommige buurten deel uit van de ervaren overlast. Door crimineel gedrag en bijbehorende overlast te reduceren, verlichten we ook de druk op de leefomgeving. Het is bijna onvermijdelijk dat er verhalen over bepaalde jongeren in de buurt de ronde doen. **De beeldvorming herstellen** en de manier van omgaan met die geruchten, maken een essentieel deel uit van een traject binnen FIX.

Integraal

FIX wil in eerste instantie het delinquente gedrag een halt toeroepen. Graag willen we nog een stap verder gaan. Crimineel gedrag stoppen is een eerste stap, wegblijven van delinquentie is de volgende en moeilijkste stap. Met FIX reiken we handvatten om stap voor stap weer een eigen identiteit te ontwikkelen die losstaat van hun status binnen het criminele circuit. Door in te zetten op **een integrale aanpak** waarbij we zoveel mogelijk succeservaring willen bewerkstelligen binnen zoveel mogelijk levensdomeinen, verhogen we het gevoel van eigenwaarde en geven we jongeren meer zelfvertrouwen.

Vrijwillig, niet vrijblijvend

Binnen FIX is de jongere zelf eigenaar van het traject. We streven naar een vrijwillig traject waarbij we de jongeren ondersteunen in de doelen die we samen opstellen. Vrijwillige deelname is een wenselijk vertrekpunt. In een aantal gevallen zullen jongeren niet achter de aanpak staan zoals we die binnen FIX hanteren. In die gevallen voorziet het jeugddelinquentiedecreet de mogelijkheid om een ketenaanpak op te leggen vanuit de jeugdrechtbank.

In een eerste fase voelen jongeren vaak de druk van justitie en van hun context. Vrijwilligheid is dan ook een relatief begrip. Gedurende het traject merken casusregisseurs dat die externe motivatie stilaan verschuift naar een interne overtuiging om de ingeslagen weg voort te zetten. Vrijwillig is ook niet geheel vrijblijvend. We vragen engagement van de jongere om actief deel te nemen.

Wanneer jongeren niet meer reageren of niet bereikbaar zijn, gaan we vanuit FIX ook niet zomaar de rol lossen. We proberen te achterhalen waarom een jongere dreigt af te haken en gaan daarmee aan de slag. Uiteraard blijven we transparant en respecteren we de keuze van de jongere als die uiteindelijk aangeeft om niet meer deel te nemen aan FIX.

2.5 Opbouw van je praktijk

Een traject binnen FIX is een proces op maat van de jongere en diens context. Toch is de procesflow een belangrijke factor. Een overzichtelijke structuur geeft duidelijkheid en voorspelbaarheid, iets waar zowel jongeren als netwerkpartners baat bij hebben. Gedurende het hele proces dat we doorlopen, is er constant aandacht voor transparantie en communicatie met zowel de jongere als het netwerk.

1. Consult

Voor verwijzende organisaties of aanmelders (iedere belanghebbende) is het niet altijd duidelijk of ze een bepaalde casus kunnen doorverwijzen naar FIX. Samen met de verwijzer (bijv. consultants van de sociale dienst, jeugdrechtsbank of een gemeenschapsinstelling) bekijken we de mogelijkheden die er binnen een bepaalde casus zijn. Een consult kan via verschillende manieren plaatsvinden. Zowel telefonisch, als op locatie, als bij de jongere thuis ... behoort tot de mogelijkheden, altijd in overleg met de betrokken partij(en).

Aanmeldingscriteria zijn:

- leeftijd tussen 12 en 25 jaar
- woonplaats (of leefwereld) in Genk
- sprake van delict
- complexe multiproblematiek bij jongere en/of gezin.

Voorbeeld uit de praktijk:

Een leerlingbegeleider neemt contact op met FIX om te bekijken of een leerling in aanmerking komt voor FIX. De school loopt vast met de leerling. Hij gaat bijna niet meer naar school en als hij komt, zet hij de school opstellen. Ook de politie komt regelmatig bij de ouders aankloppen omdat hun zoon betrokken is bij een aantal incidenten. Wanneer FIX naar voren wordt geschoven als mogelijke oplossing, bekijken we het grotere plaatje en proberen we een contactmoment te voorzien.

Verloop aanmelding

De aanmelding van een mogelijke casus moet gebeuren in overleg en met goedkeuring van de cliënt. Als het om een minderjarige cliënt gaat, is er ook toestemming nodig van de ouders. Al voor de aanmelding bij de casusregisseur moet de cliënt (in geval van een minderjarige cliënt ook de ouders) op de hoogte zijn van de stappen die ondernomen worden. De aanmelding kan gebeuren door elke belanghebbende. Zowel organisaties uit het operationele team, als ouders, als de jongere zelf kunnen aanmelden.

In de praktijk verloopt een aanmelding volgens een procedure die we zo laagdrempelig mogelijk hebben gemaakt.

Eerste contact

De doorverwijzer neemt contact op met de coördinator van FIX. Dat kan via telefoon, mail, face to face ... Belangrijk is dat we een moment kunnen vastleggen dat het vervolg van het traject met zo min mogelijk hindernissen kan laten verlopen. Soms gaan we op huisbezoek of geven we de uitleg online.

Info

Een medewerker van FIX maakt een afspraak met de jongere en zijn of haar ouders. Dat contact kan plaatsvinden in onderling overleg in bijvoorbeeld de gemeenschapsinstelling, thuis, op straat ... Bij voorkeur heeft het eerste contact plaats in het bijzijn van de verwijzer. Tijdens dat moment geeft de medewerker van FIX uitgebreid uitleg over de manier van werken en het verdere verloop van de procedure.

Intake

Als de jongere onmiddellijk akkoord gaat, wordt er een intakeformulier ingevuld en worden de nodige toestemmingsdocumenten getekend. De jongere kan ervoor kiezen om de optie van FIX te bespreken met zijn context. Ook na die bedenktijd is het mogelijk om de aanmelding te vervolledigen.

Toestemming infodeling

Tijdens de intake tekenen de jongeren een toestemmingsformulier. Via die weg geven ze hun toestemming om hun situatie met het operationele team te bespreken. Als de jongere minderjarig is, laten we een engagementsverklaring tekenen. Uiteraard nemen we dan ook contact op met de ouders.

2. Dossiervorming

Op basis van de ingevulde aanmeldingsfiche neemt het operationele team (OT) de dossiers onder de loep die voldoen aan de aanmeldingscriteria. Zo krijgen ze een duidelijk en volledig zicht op de cliëntsituatie (levensdomeinen, mogelijke risicofactoren ...).

Het OT beslist om al dan niet een traject op te starten binnen FIX. We handelen volgens het subsidiariteitsprincipe: pas wanneer er geen andere mogelijkheden of structuren (bijv. opstart lokaal cliëntoverleg via OCMW, traject private voorziening ...) zijn om een casus op te nemen, zal FIX in aanmerking komen om de casus verder af te handelen.

Wanneer het OT beslist dat FIX op dat moment geen rol kan spelen, zal het telkens een advies geven aan de verwijzende partner over welke weg er dan wel voorzien wordt om een casus op te nemen.

De aanvraag wordt evenwel geregistreerd en zal in de mate van het mogelijke worden opgevolgd. Als de aanmelder dat wenst, nemen we op een later tijdstip opnieuw contact op. Er bestaat nog altijd een mogelijkheid dat FIX in een later stadium wel een rol kan spelen.

3. Opstart binnen FIX

Nadat het OT beslist heeft om een casus binnen FIX op te nemen, brengt de intaker (coördinator) de verwijzer en de jongere op de hoogte van de beslissing. De casus wordt toegekend aan een casusregisseur, die het verdere verloop van de afhandeling voor zijn of haar rekening neemt. De casusregisseur organiseert een gesprek met de jongere en vertrouwenspersoon (als die al bekend is). Zeker als er geen ander overleg gepland is via een andere structuur of begeleiding (bijv. delictgerichte contextbegeleiding, of rondetafel GI ...), kan hier een eerste aanzet gedaan worden voor een FIX-overleg. Tijdens deze fase is het aan de jongere en het netwerk om acties op de verschillende levensdomeinen voor te stellen. Jongeren blijven via die weg eigenaar van hun dossier.

4. FIX-overleg

Aan de hand van het intakeformulier en het eerste gesprek met de jongere en zijn context, maken we een lijst van iedereen die voor het FIX-overleg uitgenodigd moet worden. De casusregisseur neemt contact op met de partners op casusniveau (bijv. huisarts, psycholoog, sociaal assistent) en geeft als dat nodig is extra info over de werking van FIX. De casusregisseur legt de datum en locatie vast in overleg met het netwerk en de jongere. Zonder jongere, geen FIX-overleg!

Binnen het FIX-overleg maken we een plan van aanpak met daarin de beoogde resultaten voor de jongere en het cliëntsysteem. Op basis daarvan voeren we interventies uit, monitoren en coördineren ze en sturen bij. De casusregisseur bewaakt dat proces. De aanpak en intensiteit van een traject binnen FIX bepalen we op maat van de jongere en de situatie.

5. Opvolging

Aangezien elke casus uniek is, zal de casusregisseur telkens opnieuw inschatten hoe de opvolging eruit zal zien. Is er bijvoorbeeld nood aan extra netwerk of is er meer behoefte aan een duidelijke taakverdeling? Er moet in elk geval een wisselwerking zijn tussen de jongere, de vertrouwenspersoon en de casusregisseur. De casusregisseur neemt wekelijks (of in afstemming) contact op met de jongere en de vertrouwenspersoon om de evolutie binnen het plan van aanpak op te volgen. Er kan op elk moment bijgestuurd worden en een FIX-overleg worden samengeroepen, als dat nodig is.

De jongere en de vertrouwenspersoon kunnen op hun beurt aangeven wanneer ze onduidelijkheden ervaren bij de uitvoering van het plan van aanpak. De casusregisseur is daarvoor het eerste aanspreekpunt.

6. Evaluatie

In deze processtap evalueren we de effecten van de interventies op de jongere en het cliëntsysteem net als de samenwerking tussen de ketenpartners. Zijn de gemaakte afspraken nagekomen? Waren de doelstellingen realistisch? ...

Bij elk FIX-overleg zullen we de gemaakte afspraken en het proces evalueren en bijsturen waar nodig. Als de situatie het vraagt, kan er tussen 2 FIX-overleggen in ruimte gemaakt worden om ad hoc een overleg te voorzien met volledige of beperkte bezetting.

7. Terugkoppeling OT

Wekelijks organiseren we binnen FIX met de casusregisseurs een intervisiemoment. Binnen dat overleg monitoren we de dagelijkse gang van zaken binnen de verschillende casussen. Wanneer er belangrijke beslissingen genomen moeten worden (bijv. stopzetting) of wanneer er zich ingrijpende gebeurtenissen voordoen, komt de casus weer op de tafel van het OT. Het OT beslist dan wat de mogelijke vervolgstap kan zijn.

Gedurende het hele traject is er altijd contact tussen de casusregisseur en de jongere. Het is van belang dat er transparantie is over de ondernomen stappen. De casusregisseur probeert vanuit een meervoudige partijdigheid voor afstemming te zorgen tussen alle partijen: jongere, context, diensten, diensten onderling ... We kiezen voor een actieve, aanklappende benadering om op de juiste momenten te kunnen bijsturen als dat nodig zou zijn.

De casusregisseur onderneemt bijvoorbeeld actie wanneer een jongere uit beeld verdwijnt of als het netwerk aangeeft dat vooropgestelde doelstellingen niet haalbaar zijn. De casusregisseur communiceert met de jongere en het netwerk en organiseert bijvoorbeeld een FIX-overleg.

2.6 Inhoud van het aanbod: concrete werkwijze, materialen en links

De werking van FIX is opgestart in een specifieke Genkse context. Toch is de manier van werken toepasbaar in vrijwel elke regio, als je rekening houdt met de lokale context. We hebben een draaiboek opgesteld waarin we onze werking beschrijven. Via dat instrument informeren we nieuwe medewerkers of geïnteresseerde partners over onze werking.

Het draaiboek kun je opvragen via maatschappelijkeveiligheid@genk.be.

2.7 Verwante praktijken

De ketenaanpak zoals we die binnen FIX hanteren, is gebaseerd op de ervaringen van **KOMPAS+**. Alleen is het niet vanzelfsprekend om een goede praktijk te kopiëren en te plakken in een ander werkingsgebied. KOMPAS+ is ontwikkeld in de Antwerpse context en legt daarom ook andere accenten dan we met FIX voor ogen hebben. Er zijn verschillen in leeftijdsgrenzen, manier van aanmelden en weging. Zo werken we binnen FIX met een doelgroep van jongeren tussen de 12 en 25 jaar. Bij KOMPAS+ is dat 12 tot 18 jaar waarbij een verdere opvolging na meerderjarigheid wel mogelijk is.

Wanneer een jongere aangemeld wordt voor FIX, gebeurt dat altijd binnen een vrijwillig kader waarbij jongeren expliciet akkoord gaan om hun situatie te bespreken met het operationele team. Bij KOMPAS+ bestaat die mogelijkheid ook, toch worden er in Antwerpen dossiers aangemeld waarbij de jongeren in eerste instantie niet gemotiveerd zijn om mee te werken. De bespreking en weging van het operationele team van FIX verlopen niet via een meetinstrument of risicotaxatie. In Antwerpen gebruiken ze wel een weeginstrument.

Ook de werking van het **Veilig Huis (voormalige Family Justice Center)** was en is een inspiratiebron voor FIX. De ketenaanpak rond intrafamiliaal geweld dat het Veilig Huis ontwikkeld heeft, heeft heel wat raakvlakken met de ketenaanpak en casusregie zoals we die binnen FIX hanteren. De weg die een dossier aflegt binnen FIX is vrijwel dezelfde als binnen Veilig Huis. Van aanmelding, weging tot evaluatie. Uiteraard zijn er nog verschillen die we bij FIX nog niet tot in detail hebben uitgewerkt. De toepassing van een weeginstrument en de selectie van dossiers, zijn een paar voorbeelden die we binnen FIX op dit moment niet geformaliseerd hebben. Ook qua organisatiestructuur heeft Veilig Huis het pad geëffend. Doordat Veilig Huis ondertussen op Limburgs niveau georganiseerd wordt, zijn er heel wat partners die zowel binnen Veilig Huis als FIX actief zijn. Hoewel er nog wezenlijke verschillen zijn in doelgroep en processen, is er een gemeenschappelijke basis voor een vlotte en vertrouwde samenwerking.

Andere Vlaamse lokale ketenaanpakken

Er zijn op dit moment 4 andere lokale ketenaanpakken in ontwikkeling die zich specifiek richten op minderjarige delictplegers. Die proefprojecten – Ju.Wel in Kortrijk, SAMEN in Mechelen, Zijde in Gent en FIX in Genk – krijgen middelen vanuit het relanceplan Vlaamse Veerkracht en lopen in principe tot eind 2025. Een uitwisseling op dat niveau wordt gerealiseerd door een Vlaamse stuurgroep, met Opgroeien als initiatiefnemer.

3. Onderbouwing

3.1 Theoretisch kader

De eerste gesprekken die de basis vormden van wat nu FIX is, dateren uit 2015. In tussentijd zijn er uiteraard heel wat methodieken en begeleidingsmodellen gepasseerd. Gaandeweg hebben we de oorspronkelijke ideeën verfijnd en bijgeschaafd. Om maar te zeggen dat de ketenaanpak binnen FIX niet zomaar in 1 keer op papier werd gezet. Aangezien we nog altijd een (proef)project zijn wordt de organisatie en aanpak binnen FIX geëvalueerd en bijgestuurd waar nodig.

Qua organisatiestructuur hebben we het voormalige Family Justice Center Limburg, nu Veilig Huis, als voorbeeld genomen. Door de ervaring die ze bij het Veilig Huis hadden opgedaan bij de opstart van een ketenaanpak bij intrafamiliaal geweld, konden we ons van in het begin richten op de mogelijkheden en hindernissen die we zouden tegenkomen.

Waarom een ketenaanpak inzetten in het kader van jeugddelinquentie? Het is een complex vraagstuk waarbij de antwoorden niet alleen binnen 1 organisatie liggen. FIX gaat ervan uit dat we als netwerk een aanzet moeten geven in de aanpak van jeugddelinquentie. Er zijn verschillende partners die elk hun eigen rol vervullen op een verschillend moment in het proces. Het is voor ons dus ook evident dat die actoren onderling communiceren en afstemmen. Door die partners structureel samen te brengen en de inzet van casusregie, proberen we een sluitende en gecoördineerde aanpak te realiseren.

De ketenaanpak zoals we die voor FIX geformuleerd hebben, vertrekt vooral vanuit het operationele team. Het is het OT dat voor het eerst info deelt over bepaalde dossiers. Op die manier zorgen we voor afstemming tussen de verschillende actoren binnen het OT. Door die samenwerking kunnen we een gezamenlijke aanpak formuleren binnen de verschillende dossiers. De casusregisseur kan op zijn of haar beurt aan de slag met het advies van het OT. Het is dan aan de casusregisseur, in overleg met de coördinator, om terug te koppelen naar het OT over lopende dossiers.

Signs of Success

Het is een weloverwogen keuze om aan de slag te gaan in een samenwerkingsverband met partners die actief zijn binnen het grotere kader van jeugdhulp. Zowel op organisatorisch niveau als casusniveau zoeken we afstemming met alle betrokken partijen. Van ouders, over justitie tot hulpverlening en het welzijnswerk. We betrekken iedereen die een bijdrage kan leveren in het leven van de jongere. Ook binnen de jeugdhulp merken we dezelfde beweging. Onder de noemer 'Signs of Success', wordt een filosofie gehanteerd die naadloos aansluit op het idee dat we hebben binnen FIX.

Signs of Success hanteert nadrukkelijk het Good Lives Model (GLM). Een model dat FIX ook naar voren schuift. Naast het GLM, is FIX ook deels gebaseerd op het 'presentiemodel'. We geloven sterk in die modellen als basisopvatting, omdat ze ook sterk inzetten op de positieve en beschermende factoren die invloed hebben op de aanpak van jeugddelinquentie.

Good Lives Model

Het Good Lives Model (GLM) is een alternatieve benadering voor strafrechtelijke interventies, in tegenstelling tot het Risk-Needs-Responsivity-model (RNR). Terwijl het RNR-model zich richt op risicomanagement en terugvalpreventie, legt het GLM de nadruk op het bevorderen van het welzijn van delinquenten. Het GLM benadrukt sterke eigenschappen en capaciteiten van het individu.

Het doel is om mensen te helpen duurzame manieren te vinden om hun behoeften te vervullen, waardoor de neiging tot schadelijk of strafbaar gedrag afneemt. Het Good Lives Model (GLM) beschouwt primaire behoeftes als essentiële elementen voor welzijn en positieve ontwikkeling. Hier zijn enkele voorbeelden van die behoeftes:

1. Relaties: het vermogen om gezonde en ondersteunende relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.
2. Meesterschap: het streven naar persoonlijke groei, vaardigheden ontwikkelen en doelen bereiken.
3. Innerlijke vrede: emotionele balans, tevredenheid en innerlijke rust.
4. Autonomie: het vermogen om keuzes te maken, zelfbeschikking te hebben en controle te krijgen over het eigen leven.

Die behoeftes vormen de kern van het GLM en worden nagestreefd om een gezond en bevredigend leven te leiden.

Elke aanmelding bij FIX komt er op basis van strafbare feiten en/of zorgen over de jongere in kwestie. De valkuil zou dan zijn om alleen te kijken naar de noden en risico's. Vandaar dat we via het GLM ook de beschermende factoren een prominente plaats willen geven binnen de aanpak van jeugddelinquentie. Door te focussen op positieve invloeden binnen de dossiers, geven we jongeren ook de mogelijkheid om op een andere manier naar hun situatie te kijken³.

Presentietheorie

Hoe biedt de presentiebenadering een basis voor goede zorg? Door zorg consequent en radicaal te zien als relationeel: door te zijn met degene die zorg nodig heeft, kun je gaan zien en begrijpen wat je voor die persoon kunt doen en wie je daarbij voor hem of haar kunt zijn.

De relatie biedt het afstemmingskader om te bepalen wat hier en nu goede zorg is. Uitgaand van en aansluitend bij de leefwereld en in voortdurende afstemming op de ander en diens leven. Die benadering is in alle zorg- en hulpcontexten relevant en werkt in het bijzonder goed voor mensen die anders moeilijk bereikbaar zijn of bij wie de problemen complex zijn.

Methodische kenmerken van de presentiebenadering:

- **Beweging, plaats en tijd**
Werken vanuit de presentiebenadering betekent werken in het leefmilieu van de ander (doelgroep). De werker gaat naar de ander toe en volgt het tempo van de ander. De relatie staat centraal en het gaat vaak over langdurig contact.
- **Ruimte en begrenzing**
De betrokkenen kunnen met alle vragen bij de werker terecht, die domeinoverschrijdend werkt en onvoorwaardelijk aanwezig is. Het werk verloopt heel organisch, men werkt met wat zich voordoet.
- **Aansluiting**
De werker sluit nauw aan bij de leefwereld en de levensloop van de betrokkenen. Men vertrekt niet vanuit het idee om problemen op te lossen. Het gaat eerder over een bevredigende houding tegenover het leven vinden. Vertrouwen bouwt men op door samen dagelijkse dingen te beleven. Daarbij ontstaat dan de ruimte om ernstigere zaken aan bod te laten komen.

---

³ Willis, G.M., Prescott, D.S., & Yates, P.M. (2013). *The Good Lives Model (GLM) in Theory and Practice*. *Aggression and Violent Behavior*, 18(1), 36-46.

- **Afstemming en openheid**
De presentiebenadering werkt niet met vooraf vastgelegde doelen. Men spreekt wel van doelrichting. Er is een open agenda die de betrokkene kan invullen. De werker heeft een open houding. Sturing gebeurt door reflectie met de betrokkene en niet vanuit een vooraf vastgelegd methodisch kader. De werker is persoonlijk betrokken in de relatie.
- **Betekenis**
Deze manier van werken sluit vaak heel erg goed aan, zij het niet exclusief, bij personen en groepen aan de rand van de maatschappij. Werkers laten zich leiden door de leefomgeving van de betrokkene, maar zijn ook gepositioneerd binnen de reguliere zorg, zodat ze een brugfunctie kunnen vervullen.

Een belangrijke term binnen de presentietheorie is finalisatie: je zou je altijd de vraag moeten stellen ‘wat is eigenlijk de kern van het werk dat ik doe?’ Dat is een basis voor je handelen.

De theorie betekent niet dat professionals hun basiskennis overboord moeten gooien, maar dat ze die kennis inzetten vanuit de relatie met de ander, vanuit het perspectief van de ander en ze vragen ‘wat kan ik voor de ander doen?’ En wie kan ik voor de ander zijn? De presentiebenadering (de praktijk) was er eerst, op basis daarvan is de theorie geformuleerd. Het gaat eerder om een basishouding die een specifiek mensbeeld impliceert.⁴

De benadering is in de praktijk ruim toepasbaar zowel voor professionals (scholen, gevangenissen, straathoekwerk, pedagogisch werk ...) als voor leidinggevenden in organisaties. Ook binnen FIX is het een basishouding waar we binnen de intervisie vaak naar terugrijpen.

Organisatienetwerk

Een ketenaanpak zoals FIX is geen op zichzelf staand begeleidingsmodel. De meerwaarde van FIX situeert zich voornamelijk in het opzetten van een organisatienetwerk dat aan de slag gaat met een complexe probleemstelling: een alternatief aanbod voorzien in de aanpak van jeugddelinquentie binnen Genk. Binnen dat netwerk fungeert het lokale bestuur als meest neutrale partner. Stad Genk is dan ook trekker van de ketenaanpak FIX. Zowel de coördinatie als casusregie is ondergebracht bij de afdeling Maatschappelijke Veiligheid van Stad Genk.

Een aantal voordelen van het organisatienetwerk:⁵

- **Gecoördineerde aanpak:** door verschillende organisaties samen te brengen, kunnen we een gecoördineerde aanpak inzetten om het fenomeen van jeugddelinquentie binnen Genk een halt toe te roepen. Dat voorkomt overlap en zorgt voor een efficiëntere manier van werken.
- **Verschillende invalshoeken:** door actief in te zetten op verschillende invalshoeken op het snijvlak van justitie, welzijn en zorg zijn we in staat om op een integrale manier aan de slag te gaan met de verschillende dossiers van jeugddelinquentie. Alle levensdomeinen nemen we op een evenwichtige manier mee in de aanpak en afhandeling binnen FIX.
- **Kennisdeling en expertise:** een divers netwerk biedt de mogelijkheid voor kennisdeling en uitwisseling van expertise tussen verschillende organisaties. Dat kan leiden tot een beter begrip van de oorzaken van jeugddelinquentie en tot effectievere interventiestrategieën.

⁴ Baart, A. (2004). *Een theorie van de presentie*. Boom Lemma Uitgevers.

⁵ Cambré, B., & Kenis, P. (2019). *Organisatienetwerken: De organisatievorm van de toekomst*. Pelckmans Pro

- **Snellere interventies:** door nauwe samenwerking kunnen we problemen sneller identificeren en aanpakken, waardoor jongeren die in contact komen met politie en justitie sneller de hulp kunnen krijgen die ze nodig hebben.
- **Betere follow-up:** door een netwerk van organisaties kunnen we jongeren die betrokken zijn geweest bij jeugddelinquentie beter opvolgen en ondersteunen bij hun re-integratie in de samenleving, wat de kans op recidive kan verminderen.

3.2 Argumenten op basis van onderzoek

Voor FIX is er geen specifiek onderzoek gevoerd naar bepaalde resultaten. Deels kunnen we refereren naar het onderzoek dat gevoerd werd binnen KOMPAS+⁶, omdat we een aantal parallellen kunnen trekken met de werking van FIX. Zo is de looptijd van trajecten binnen FIX ook van onbepaalde duur. Zeker met het oog op continuïteit en opvolging blijkt dat een belangrijke troef te zijn.

Een van de uitdagingen voor KOMPAS+ is continuïteit verzekeren tijdens de transitieleeftijd. Een thema waar we met FIX op hebben ingespeeld door de leeftijd van de doelgroep te verhogen tot 25 jaar. Door de blijvende aanklappende aanwezigheid van de casusregisseur na 18 jaar, heeft de overgang naar meerderjarigheid minder impact op de zorgcontinuïteit.

---

⁶ Nuytiens, A. (2022). Een participatief praktijkgericht onderzoek naar KOMPAS+. Eindrapport. Academische Werkplaats Jeugdzorg Emmaüs.

4. Voorwaarden voor uitvoering

4.1 Competente medewerkers

Voor de uitbouw van FIX hebben we verschillende profielen voorzien die essentieel zijn in de uitbouw van de lokale ketenaanpak. Aangezien FIX nog in de projectfase zit, ligt er ook meer nadruk op profielen die instaan voor de organisatie en structurele verankering van FIX. Vandaar dat we op dit moment kiezen voor volgende opdeling:

- strategisch coördinator
- operationeel coördinator
- casusregisseur.

Strategisch coördinator

De strategisch coördinator is verantwoordelijk om strategische initiatieven binnen de lokale ketenaanpak te ontwikkelen, te implementeren en te bewaken. Het doel is om samenwerking tussen verschillende partners te faciliteren en te versterken, waardoor we gezamenlijke doelstellingen daadwerkelijk bereiken:

- strategische planning en ontwikkeling
- coördinatie en netwerk uitbouwen
- analyse en evaluatie
- communicatie en rapportage.

In de praktijk staat de strategisch coördinator bijvoorbeeld in om de stuurgroep te organiseren, FIX te vertegenwoordigen op externe overlegmomenten, en een wettelijk en deontologisch kader te ontwikkelen.

Operationeel coördinator

De operationeel coördinator is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van FIX. Dat omvat processen beheren, workflows verbeteren en zorgen voor een efficiënte en effectieve werking van het team van casusregisseurs.

- operationele coördinatie en netwerk
- procesoptimalisatie
- data-analyse en rapportage.

Concreet gaat het bijvoorbeeld over de aansturing en ondersteuning van de casusregisseurs, de organisatie van het maandelijkse overleg van het operationele team en het waken over de rapportage.

Casusregisseur FIX

Casusregie is een vak apart. Niet zomaar iets wat je erbij neemt en wel vanzelf leert. Het vraagt heel wat persoonlijke competenties.

Als casusregisseur heb je een hele belangrijke rol. Enerzijds leg je contact met jongeren, cliëntsystemen. Soms zijn dat hele straten of buurten. Anderzijds benader je organisaties om hun rol op te nemen.

Bovendien kan het gaan knellen in de eigen organisatie. De casusregisseur staat met 1 been in iemands netwerk en met het andere in de eigen organisatie. Dat vraagt heel veel van professionals. Het is een vak waarvoor je moet kiezen. Sturen zonder macht, met een netwerk, met kennis.

Mensen van veiligheid en zorg bij elkaar zetten is niet voldoende. Je moet zoeken naar een gemeenschappelijke doelstelling. Wat is het vraagstuk en wat is daarvoor nodig? Wanneer we ons gezamenlijk over de situatie kunnen buigen, is het ook noodzakelijk om dat om te zetten in concrete actie. Het werk is dan niet af. Het is een constant evenwicht zoeken tussen doelstellingen en visie van 'de staat' en van 'de straat'.

Het initiatief om FIX op te starten lag bij het lokale bestuur, meer bepaald binnen de afdeling Maatschappelijke Veiligheid van Stad Genk. Het kan daardoor lijken dat we met een ketensamenwerking zijn gestart vanuit veiligheidsperspectief. Maar de gemeenschappelijke doelstelling 'een antwoord bieden op jeugddelinquentie vanuit de lokale context ...' vereist een veel bredere kijk.

Het is zeker ook niet dat je door hulpverlening toe te voegen ervoor zorgt dat jongeren in de juiste richting bewegen. De moeilijkheid zit in het feit dat alle partners zichzelf belangrijk moeten vinden, maar niet belangrijker dan een ander. Veiligheid is een thema dat gevoelig ligt binnen het politieke landschap, maar ook bij de Genkse burger. Letterlijk iedereen heeft een mening over de aanpak van dergelijke vraagstukken. De opdracht van een casusregisseur is de nuance blijven zoeken zonder zichzelf in een of andere hoek te laten duwen.

Blijven zoeken wanneer alle pistes al eens bewandeld zijn. Blijven proberen, lobbyen, enthousiasmeren ... Samen met de jongeren, het systeem, collega's over de organisaties heen het proces aangaan. De situatie binnen een casus is niet het probleem van de casusregisseur. Het is een probleem van de jongeren en hun context, waar we met alle partners een antwoord op willen vinden.

Taken van een casusregisseur

- het overzicht houden over alle lopende trajecten en ontwikkelingen van de cliënt en met een helikopterblik werken
- ondersteuning bieden bij de opmaak van het plan van aanpak en het afstemmen met de cliënten en de betrokken uitvoerende diensten tot er overeenstemming is bereikt
- het aanspreekpunt zijn voor de uitvoerende diensten, gericht op het behalen van de doelen van het plan van aanpak
- zorgen voor vlotte communicatie en infodoorstroming
- een aanklappende aanpak hanteren, op maat van de jongere.

Intervisie

Casusregie binnen een ketenaanpak is allesbehalve bandwerk en routine. Casusregisseurs worden dagelijks geconfronteerd met veranderende situaties die telkens een andere aanpak vragen. Binnen FIX beseffen we dat maar al te goed. Vandaar dat we wekelijks een intervisie organiseren. We maken ruimte om moeilijke situaties te bespreken en elkaar tips te geven. Ook moet er ruimte zijn voor positieve ontwikkelingen binnen een casus. Die momenten delen is mogelijk nog belangrijker dan alleen vastgelopen situaties delen.

Voor de aansturing en vorming binnen FIX organiseren we wekelijks een intervisiemoment, georganiseerd door de operationeel coördinator. Dat overlegmoment laat de casusregisseurs toe om dossiers te bespreken en de verdere afhandeling van dossiers af te stemmen.

De operationeel coördinator brengt daarnaast maandelijks het operationele team samen. Zij bespreken en wegen de nieuwe aanmeldingen (zie hoger) en stellen al een eerste richtlijn voor waar de casusregisseurs mee aan de slag kunnen gaan.

Minstens 2 keer per jaar brengt de strategisch coördinator een stuurgroep samen, waarvoor alle vertegenwoordigers van de betrokken organisaties op strategisch niveau worden uitgenodigd.

4.2 Kwaliteitsbewaking

Samenwerking vereist overleg en afstemming, zowel op organisatieniveau als op casusniveau. Vandaar dat we binnen FIX gekozen hebben om die onderlinge communicatie mogelijk te maken, over de organisatiegrenzen heen. Via het agentschap Opgroeien hebben we de kans gekregen om 1 jaar lang aan de slag te gaan met software om de samenwerking ook digitaal in de praktijk te brengen. Via het programma Solvio van het Nederlandse bedrijf Gino Software beschikken we over een online platform waarop we niet alleen kunnen registreren, maar ook communiceren met alle partners die binnen FIX aan de slag zijn.

De gegevens die we bijhouden zijn in eerste instantie bedoeld voor intern gebruik. Aangezien we nog maar een aantal jaar bezig zijn met FIX, willen we die data vooral gebruiken om onze eigen ervaringen te onderbouwen en bij te sturen waar nodig. Zo houden we een aantal standaardgegevens bij zoals aantal dossiers, leeftijd van de jongeren ... Maar ook de doorverwijzer of het aantal netwerkpartners die betrokken zijn is voor FIX relevant. Het laat ons zien of we de juiste doelgroep bereiken en of we de zorgcontinuïteit kunnen garanderen die we voor ogen hebben.

Er is ook een stuurgroep binnen de organisatiestructuur van FIX die mee de kwaliteit bewaakt die we als ketenaanpak kunnen bieden. De stuurgroep komt minstens 2 keer per jaar samen en tekent ook de lijnen uit voor de toekomst van FIX.

Ook op Vlaams niveau is er aandacht voor kwaliteitsbewaking. Sinds 2024 is er een richtlijn opgesteld waaraan een lokale ketenaanpak jeugddelinquentie moet voldoen. Op basis van die minimale richtlijn is het mogelijk om op Vlaams niveau uniforme datagegevens te verzamelen en te analyseren.

4.3 Ruimte en infrastructuur

Een ketenaanpak organiseren vraagt weinig extra inspanningen qua ruimte en materiaal. Het volstaat om de casusregisseurs van een laptop te voorzien en een ruimte te voorzien om interview te organiseren.

Maandelijks komt er ook een operationeel team samen. Om die fysieke bijeenkomst mogelijk te maken is er een ruime vergaderzaal nodig die een aangenaam overlegmoment kan faciliteren.

De gesprekken met de jongeren vinden in overleg met de jongeren op verschillende locaties plaats. Sommigen verkiezen een huisbezoek, anderen willen liever op neutraal terrein afspreken, zelfs een bankje in het park behoort tot de mogelijkheden. Voor de FIX-overleggen voorzien we wel een formele en liefst neutrale ruimte.

4.4 Kostprijs

Naast de personeelskosten van minstens een coördinatiefunctie en een rol als casusregisseur, zijn de gemaakte kosten vrij beperkt.

De enige kosten die zouden kunnen opduiken, zijn die voor de implementatie en het onderhoud van het digitale registratiesysteem. Dergelijk systeem is een belangrijk onderdeel binnen de communicatiestructuur en houdt de voortgang van de dossiers bij.

Afhankelijk van de aanbieder van het softwareprogramma zullen de grootste kosten voornamelijk gaan naar de implementatie van het softwarepakket en het aanpassen aan de werking van de keten. Nadien zijn er meestal nog (beperkte) kosten voor de licentie en het onderhoud van het systeem.

4.5 Overdracht en implementatie

Voor de praktische uitwerking is er een draaiboek opgesteld. Nieuwe medewerkers en andere partners kunnen zo de dagelijkse werking van FIX leren kennen. Het draaiboek is zeker nog niet definitief. FIX is nog altijd een project en dus moet nog een aantal procedures bijgesteld worden. Uiteraard passen we die veranderingen ook aan in het draaiboek.

De implementatie van FIX vergt een totaal andere benadering. De ketenaanpak zoals ze vandaag de dag bestaat, is een aanpak die zich richt op Genkse jongeren tussen 12 en 25 jaar waarbij er sprake is van delinquent gedrag. Een redelijk kleine doelgroep binnen een duidelijk afgebakend geografisch gebied. De ketenaanpak FIX eenvoudig knippen en plakken in een andere gemeente is geen doordachte aanpak. Aangezien de lokale context een belangrijke rol speelt binnen de FIX-trajecten, moeten we er bij de implementatie of overdracht nadrukkelijk rekening mee houden.

De partners van FIX zijn ervan overtuigd dat onze manier van werken wel degelijk een meerwaarde is in de benadering van jeugddelinquentie. Een uitbreiding of structurele verankering zou voor rust en duidelijkheid zorgen. Tot op heden is het nog niet helemaal duidelijk hoe de toekomst er voor FIX zal uitzien. Wel is zeker dat we een organisatienetwerk zijn waarbij we elke dag investeren in zowel jongeren als onze netwerkpartners. Naast de trajecten die lopen met de jongeren en hun context, willen we ook meedenken om een gedragen aanpak van jeugddelinquentie te ontwikkelen, breder dan de Genkse context.

Vandaar dat we participeren in verschillende werkgroepen, stuurgroepen, denktanks en onderzoeken. Jeugddelinquentie is altijd ons uitgangspunt, maar de aanpak ervan ligt diepgeworteld in alle levensdomeinen waar jongeren mee te maken krijgen. Vandaar dat we ook binnen het netwerk een integrale benadering vooropstellen.

5. Bronnen

Genk in cijfers - Stad Genk. (z.d.). Stad Genk. <https://www.genk.be/incijfers>

Criminaliteitsstatistiek federale politie – zone CARMA – Genk (2019). <https://provincies.incijfers.be/>

Ward, T., & Maruna, S. (2007). *Rehabilitation: Beyond the risk paradigm*. Routledge.

Baart, A. (2004). *Een theorie van de presentie*. Boom Lemma Uitgevers.

Cambré, B., & Kenis, P. (2019). *Organisatienetwerken: De organisatievorm van de toekomst*. Pelckmans Pro.

Nuytiens, A. (2022). *Een participatief praktijkgericht onderzoek naar KOMPAS+. Eindrapport*. Academische Werkplaats Jeugdzorg Emmaüs.

6. Contactgegevens

Wie maakte de beschrijving op?

Naam: Maarten Geraerts

Uitvoerende organisatie: Stad Genk, afdeling Veiligheid

Adres: Stadsplein 1, 3600 Genk

E-mail: maarten.geraerts@genk.be

Telefoonnummer: 0495 66 76 08

Klik hier als u tekst wilt invoeren.